

ACCIÓ CATALANA

PUBLICACIÓ SETMANAL

Redacció i administració: Trafalgar, 14. - Barcelona.

Els fets comproven l'oportunitat del moviment que la Conferència nacional catalana inicià i ACCIÓ CATALANA realitza. Fòrem reptats de pessimistes i revolucionaris pels uns, de governamentals i regionalistes pels altres, com si no hi hagués terme mig entre ésser ministerial de tots els ministeris i anar-se'n tot seguit, arma al braç, a la muntanya; ara, però, sembla que tothom vulgui emprendre el camí marcat per la Conferència i ja en plagien el vocabulari. Ens plau molt. Tota obra catalanitzadora és un bé per la nostra causa. Nosaltres, però, no derivarem el nostre camí, tot i que d'altres també el facin. Potser se'n cansarien abans d'arribar a terme: coneixem massa la poca durada de certes actituds.

ACCIÓ CATALANA anirà—està anant—a predicar per totes les terres catalanes el seu ideal nacionalista: assolir la llibertat de Catalunya. Assolir-la, com? pel coneixement i l'esforç de tots els catalans. Amb quin fi? per tal que un cop lliure faci el que li plaura. El nostre programa és breu i es clar.

"El convenciment i l'esforç de tots els catalans". És aquesta la clau del problema de Catalunya. Vetaqui perquè té una doble tasca: propaganda i organització.

En el decenni de 1890 a 1900 fou empresa una propaganda, modesta però recunda, en molts indrets de Catalunya: fou l'època de les assemblees de l'Unió catalanista. El llevat d'aquesta propaganda encara dona el seu fruit. Encara els *vels* catalanistes de totes les comarques parien orgullosos de llur actuació. Fou una propaganda poc extensa, però intensa.

Els darrers vint anys s'han caracteritzat per la propaganda política de la dreta i de l'esquerra. L'altra era intermitent; aquesta es periòdica: de període electoral. Quan unes eleccions són convocades, un nuvol d'apostols arreu de Catalunya torna a predicar allò mateix de cada dos anys. I rent a cinc dies la terra catalana sembla que vidri. El qui s'no escolta amb orelles ben atentes, però, sentirà que la vibració no es mes que de motors que ronquen i de metall que aringa. Després de l'escrutini, res. Propaganda de premsa; però d'intensa, gens.

Fins i tot contraproduent, de vegades. El poble comprèn molt bé que si pregunta:—"Que ha de fer el bon catalanista?", li responguin, per exemple:—"Parlar sempre i escriure sempre en català". Però si li diuen:—"El bon catalanista ha de votar-me a mi", ja no hi veu massa la consciència. I si així li responen amb accent d'home avesat a parlar espanyol, o bé li diuen:—"Seràs bon catalanista si em dones el vot que als altres els compro", llavors ja no és sols la congruència allò que no hi veu.

La propaganda d'ACCIÓ CATALANA serà a la vegada intensa i extensa: arribarà a totes les comarques catalanes, a tots els catalans, per catalanitzar-los de soca-rel donant-los la consciència de llur nacionalitat i fent que rebutgin tota imposició i tota transacció. Per això l'obra d'ACCIÓ CATALANA és molt més ampla: és una obra social per la catalanització del ciutadà en tots els seus aspectes. Som molt més exigents que els qui li demanen el vot: li demanen l'esperit.

I quan tots els catalans ho seran de debò, quan sentiran com una disfressa ridícula o una llureia envilidora qualsevol rastre d'estrangeria, quan l'enemic interior no existeixi, l'exterior serà vençut, Catalunya serà lliure i lliurement determinarà els seus destins.

Com dèiem, el nostre programa és clar i és breu. Breu de formular. Que sigui breu o llarg de realitzar depèn de la voluntat i de l'esperit de sacrifici dels catalans.

Per bé que els més falaguers vaticinissin brunziens entorn la naixença d'ACCIÓ CATALANA, els fets vénen a augmentar aquell fonamentat esperançament: les sollicituds d'ingrés a la novella associació de patriotes arriben a les oficines amb creixent abundor.

Cal senyalar especialment dos fets: el de la col·laboració entusiasta de les dones—posant-se al nivell de les dels països que van a les avançades de la civilització,— i el de l'adhesió d'alguns solitaris de la intelligència, que refusaven fins ahir mateix de sotmetre's a la disciplina d'una organització política.

D'altra banda, l'aparició d'ACCIÓ CATALANA, publicació setmanal, desvetllà un esclat de simpaties, per no dir—cosa que ja no ens escapa,—d'elogis. Al vespre mateix d'aparèixer no en quedava ni un exemplar a la venda, amb tot i que no havíem pas escatimat la llargada del tiratge. La premsa, per la seva part, i responent als diversos matissos que la informen, ha vingut referint-se a l'aparició de la nostra publicació setmanal amb honorosos comentaris.

Amb el fi d'atendre les moltes indicacions que se'ns han fet, especialment per part d'entitats, havem accedit a admetre subscripcions. En fixem el preu a 3 pessetes trimestrals.

25 CTS.

CONTRACOPS

DEL COL·LABORACIONISME

El cas de l'Unió monàrquica nacional

El toc de sometent.

Els directors de la Lliga regionalista han cridat a sometent a tots els catalans, per a combatre l'Unió monàrquica nacional de Catalunya. Una gran ofensiva comença contra la policia indígena, sobre tot contra les seves posicions electorals.

Nosaltres no sentim cap entenediment davant l'Unió monàrquica. La detestem com es mereix. I per la contextura moral dels seus homes més visibles, la nostra aversió es barreja amb una forta dosi de menyspreu invencible.

Però ens trobem una mica sobtats per la crida bèl·lica dels regionalistes, que en sec es mostren alarmats terriblement per l'obra d'aqueix grup d'enemics interns de la nostra causa. Fins ara els regionalistes els tractaven despectivament, els combatien pel procediment del ridícol i es mostraven convençuts que el bloc heterogeni es fondria aviat.

Hi ha hagut en aquest punt, sembla, una equivocació dels conductors de la Lliga. Aquests, en l'últim quinquenni, han anat bastint tots llurs successius plans polítics—i àdhuc econòmics—sobre un conjunt d'equivocacions. Tot-hom pot equivocar-se, certament. Però quan les equivocacions sovintegen massa, quan passen d'una proporció mitjana, cal revisar de dalt a baix el sistema que s'ha seguit.

Tocar a sometent, si cal, ja està bé. I si, a més, reflexionéssim sobre les causes de la formació i de la subsistència de l'Unió monàrquica nacional?

Per què es constituí l'U. M. N.—Han pensat els directors de la Lliga regionalista en la causa fonamental que ha originat la formació d'aqueix agrupament català d'anti-catalans?

No ha estat l'espanyolisme. No ha estat el sentiment de l'unitat espanyola. No ha estat cap reacció contra l'avanç del secesionisme espiritual que és la conseqüència indeclinable i el senyal més clar de la nova nacionalització del nostre poble. Aquest motiu idealista, com tots els altres motius idealistes, resten exclosos de la llista de possibles causes de l'oposició d'aquest grup morbós.

La demostració d'aquesta tesi és fàcil i concloent. És una demostració humana. Ací tenim els homes fundadors i directors de la U. M. N. Arreglerem-los. Examinem-los un per un.

No n'hi ha cap que sigui espanyolista. Entre ells hi ha escèptics caracteritzats. Aquests escèptics són els qui verament han organitzat la colla. Tant se'ls en dona d'Espanya com de Catalunya. Cap principi teòric, cap sentiment nacional els empeny.

Els empeny la gelosia, el despit, sobretot. I llur gelosia més grossa i llur despit més gros han nascut en veure que els regionalistes obtenien els aventatges d'influència, de favors i d'honors que dona la política de bones relacions amb els Governos de Madrid i sobretot la col·laboració ministerial.

La batalla és per Madrid.—Això vol dir que la vera batalla entre regionalistes i unionistes monàrquics, entre la Lliga i l'Anti-Lliga, es descapdella per Madrid. La dèria de la U. M. N. és el foragitar els regionalistes de les posicions polítiques i personals que a Madrid han conquistat.

En aquesta batalla, els moviments que les dues forces bèl·ligerants efectuen damunt el territori català estan fets de cara a Madrid, que és l'objectiu final dels uns i dels altres.

Els cops que ací es donen són de retruc. Aquesta és una estratègia de billar. És el tir indirecte de l'artilleria.

El revers de la col·laboració.—No costa gaire d'enlluernar la gent materialista amb el mirallet dels aventatges immediats de la política madrilenya del regionalisme català. Difícilment un bon home pràctic comprendrà que l'actitud de tenir, quan es pot, la paella pel mànec, no és sempre una bona actitud.

Déu nos en guard dels enlluernaments simplistes. Convé guaitar els reversos de les medalles aparentment brillants. El revers del col·laboracionisme de la Lliga, es la formació de l'Unió monàrquica nacional. No s'ha guanyat la batalla per Madrid. Però, mentrestant, s'ha suscitat la formació d'un exèrcit enemic dins Catalunya.

És que els homes directors de la Lliga no han tingut present un principi polític que diu així: L'acceptació o la captació dels favors i honors personals i polítics del poder central per part d'una força nacionalista en un país insuficientment nacionalitzat, provoca l'oposició violenta dels adictes als partits del règim que es veuen postergats en el gaudiment d'aquells favors i honors.

FACÈCIES

Indignacions sospitoses

Els diputats espanyols, en la penúltima sessió de les Corts han resolt d'atribuir-se dotze mil pessetes l'any en concepte de dietes. Tots els diaris de Barcelona i quasi tots els d'Espanya, han publicat llur indignació. Han parlat de trabucaires i de lladres de camí ral; de desvergonyiment inaudit i de coacció insensata...

No n'hi ha per tant, senyors. Aquestes indignacions que esperen per esclatar una petita anècdota sorollosa no acaben de semblar-nos autèntiques.

Comptat i debatut, què representen aquestes dietes?

Dos milions,—diuen. I què son dos milions de pessetes al costat de la disbaixa general que comporta el sistema polític d'Espanya? Res, una minúcia menyspreable.

Al Marroc, en vint-i-quatre hores, hom despèn més. Les filtracions ordinàries de qualsevol servei públic representen més. Un ministre golut, amb qualsevol combinació—arrendament de contribucions, truc aranzelari, joc,—embutxacada més.

Per què, doncs, tants d'escarafalls? Diuen que el fet de haver coaccionat el voler del Parlament per a obtenir un benefici personal, dona a l'acte un caient fastigosíssim. Potser sí... Però qualsevol que parli un poc d'esment en el funcionament de la maquinària política trobarà d'altres motius de fàstic, força més intensos i força més intolerables.

Gairebé tots els diputats són advocats. Creieu que llur despatx és una cosa completament separada de llur representació parlamentària? Creieu que en llurs honoraris no hi ha implícita, una considerada part de dietes? Quan un Sr. La Cierva o altre ex ministre qualsevol, per signar una simple demanda executiva, cobra cinquanta mil pessetes, no cobra el seu treball que val poca cosa, sinó la seva influència, és a dir, la seva força corruptora, que val molt. Aleshores cap dels diaris que s'han mostrat sensibles, no usa les violentes metàfores que copiàvem al començament. I tanmateix escaurien.

* * *

Nosaltres no ens havem indignat en saber que els diputats espanyols cobraran a la vista del públic mil pessetes al mes.

La nostra indignació ha començat des del punt i l'hora que unes Corts espanyoles decideixen al seu grat els afers de Catalunya.

**Fragment d'un diàleg
model**

—*Bien, pero usted es separatista?*
—*Só català: veliaquí.*
—*No contesta usted a mi pregunta: ¿es usted separatista?*
—*Contest més bé del que us penseu. Vós voldríeu acontentar-vos esbrinant una qüestió accidental, jo us responc fent-vos una declaració d'essència.*

—*Si bueno; pero a mi lo que me interesa saber es si usted quiere que Cataluña se separe de España.*

—*Insistesc en la meua resposta: só català. I no penseu que aquesta insistència sigui, com deveu imaginar a hores d'ara, una fugida d'estudi. És més aviat un desig de descobrir-vos, tot el meu pensament i orientar-vos. Fixeu-vos-hi. Si algú us dirigia a vós la pregunta que m'adreceu a mi: sou separatista? Vós, després d'una breu vacil·lació, contestaríeu: Separatista de què? Jo só espanyol. Doncs el mateix abast i la mateixa plenitud té la meua resposta.*

—*Empiezo a entenderle, pero no acabo de ver la paridad entre su caso y el mio. A mi sólo por equivocación pueden preguntarme si soy separatista, puesto que España, mi patria, en estos momentos no ha de reivindicar de nadie su personalidad y su independencia. A usted, que dice sostener un pleito político con España, es natural que se le pregunte, como yo le pregunto, ¿es usted separatista?*

—*Vós mateix m'ajudeu a explicar l'estat dels meus sentiments. Jo, català, no reivindic d'Espanya ni de ningú la personalitat de Catalunya, doncs crec que la seva responsabilitat és un fet que no fretura reivindicacions. Per això he començat dient-vos que só català i us he advertit de seguida que m'atribuïa aquesta nació amb la mateixa transcendència que vós us atribuïu la vostra. La sola cosa que efectivament tract de reconquerir és la independència d'aquesta personalitat, la llibertat dels seus moviments, l'eficàcia de les seves determinacions.*

—*Acabaremos! Si usted quiere que Cataluña actúe como personalidad independiente no se ande con circunloquios. Diga de una vez: Si, señor; soy separatista.*

—*Reduint la qüestió a aquest punt limitat i accidental, el vostre dictamen té tanta d'importància com el meu. Si després d'escoltar el meu pensament, vós creieu que só separatista, que no em resta altre remej sinó ésser separatista... Què hi farem? Seré separatista. Observeu, tanmateix, que la meua contesta era molt més pregona, tenia molt més sentit... Vós volíeu obligar-me a determinar la meua conducta davant un cas concret que avui és i demà pot deixar d'ésser. Jo, garrantment, us donava la clau de la meua*

conducta d'avui, de demà i de demà passat. Vós volíeu obligar-me a precisar la meua aspiració actual envers Espanya, envers una possible Confederació peninsular, envers una imaginable federació occitànica, envers uns utòpics Estats Units d'Europa... Só català: veliaquí.

**A LA DONA
CATALANA**

Fins avui les dones catalanes havien estat en el nacionalisme una mena de figuretes que feien bonic. N'hi havia prou amb que assistís a un acte nacionalista una dona per motivar a la premsa, i d'una manera especial a la premsa nacionalista, unes frases ben demostratives que en aquell acte les dones no hi eren considerades per altra cosa que com a figuretes decoratives. Els deien quatre gràcies els oradors, feien ploure una pluja de flors al seu pas els assistents a l'acte i ja s'havia acabat la participació de la dona en el nacionalisme.

Acció CATALANA que vol les coses al seu lloc degut, ve a esmenar aquesta error i no vol que les dones siguin exclusivament blanc de les nostres gràcies i flors, sinó centre i baluard, com nosaltres mateixos, d'on surtin els dards més fins i enverinats d'aquest verí nacionalista que havem de voler infiltrar en la cosa més petita de la vida i en l'acte, aparentment, el més insignificant.

La dona en tots temps la veiem com un dels elements de més influència i més eficàcia. En llegir des dels llibres sagrats primitius fins als nostres ens adonem que en tot temps i en tot poble, per damunt de les grans figures d'homes, veiem alçar-s'hi com a cims de serenitat i d'heroïsmes la figura d'alguna gran dona. N'hi ha prou en recordar aquella Judit pels temps primitius i aquella Joana d'Arc pels més aprop de nosaltres, per no enumerar ara totes les gran dones d'aquell poble de Déu i les heroïnes immortalitzades pels escriptors de Grècia, de Roma i dels nostres temps, per veure que no hi ha al món elements que hagin fet perdre o guanyar més batalles que la dona.

I és que la dona o part de la seva acció que pugui fer, enduta pel seu heroïsmes, que quan existeix, sol ésser dels més sacrificats, més nobles, i més desinteressats, té aquella influència d'emperadriu que irradia al volt de la seva presència, que de la mateixa manera que ens afina en el parlar i maneres d'obrar, quan ella és present, ens exaltaria i ens llençaria als més alts heroïsmes. Si repasséssim la vida dels homes, rarament trobaríem un heroi que hagués arribat al seu alt heroïsmes

sense la participació i l'adjutori d'alguna dona.

Acció CATALANA, conscient d'aquesta valor eterna de la dona, en el seu primer estatut convida la dona a formar part dels seus rengles i a inscriure's com a soci, no com un element decoratiu i de segon ordre, sinó amb les mateixes condicions i drets dels homes i fins i tot amb l'esperança de veure-les a la davantera sempre que el moment s'ho porti i la Pàtria així ho exigeixi.

Majorment Acció CATALANA demana la participació de la dona en la seva tasca, perquè no és una tasca purament política, en el sentit que s'ha vingut donant a aquesta paraula, sinó de sentiment, i ja sabem com la dona n'és la deu més abundosa.

En venir nosaltres a fer aquesta obra de sentiment, volem començar refent i afirmant l'ideari nacionalista, perquè a tota hora ens serveixi de guiatge. I és en aquesta feina que ens hi cal la participació de la dona, ja per les aportacions que ella ens hi pot i ha de fer, duent-nos-hi aquells matisos només perceptibles als seus ulls, per la major finor de llur sensibilitat i per les experiències de llur ofici natural de plasmar cossos i animes, ja per les orientacions d'un sentit de més fortitud i heroïcitat que ella pot i ha de treure de nosaltres i fer-les sentir en família i d'una manera especial en la formació dels fills. Així la dona serà el llac, una mena de sarment vivent, que ajunti l'Acció CATALANA a la llar i la llar a Acció CATALANA, establint aquella llei de circulació que li és imprescindible, tota vegada que Acció CATALANA ve a constituir no una associació d'entitats polítiques ni de cap color determinat, sino de catalans, refent així la gran família catalana, sense deixar que hi hagi ni hi pugui haver una sola llar a Catalunya separada d'aquesta comunió que és la que ha de donar vida a tots i a cada un dels membres de la Pàtria.

A vosaltres, doncs, dones catalanes, ja sigueu mares d'infants que, segons la vostra gràcia en plasmar-los, seran demà herois o bé homes vençuts, ja sigueu donzelles enamorades de fadrins que un dia us els poden cridar a batalla dos reis a la vegada, per la victòria dels vostres fills i per l'elecció ben decidida i sense dubte del vostre bon rei, Acció CATALANA us crida a files. I haveu d'entrar precisament perquè sou dones i perquè sou dones catalanes. Si llegiu el llegendari català, que és la doctrina més viva de l'esperit de la Pàtria, veureu com ja us hi compta a les avançades i fins al lloc i tot que us hi pertoca.

Llegiu sinó el nostre himne nacional i hi trobareu si teniu motius o no per entrar en batalla. Els enemics que venceren Catalunya no tacaren amb deshonra solament el pa, sinó que taca-

ren també coses per nosaltres encara més blanques, més pures i més sagrades que el mateix pa, com sou vosaltres. Recordeu la llegenda del patró sant Jordi i veureu com calgué una donzella per avivar l'heroisme del nostre Cavaller armat contra el drac, símbol de les coses baixes, vils i esclavitzadores. Fou una dona, aquella dama de Reus de la Cançó del Capítol, que sapigué venjar, matant, l'amor del seu marit. Ja fa temps que haveu après de cantar i a posar-vos en ordre de dansa. Apreneu ara a posar-vos en ordre de batalla. Qui li havia de dir a la dona del batlle de Corck el destí que l'esperava? Maragall digué:

*Donzelles i fadrins ja m'entendran:
un jorn cremà el Pirene—en fabulosa pira,
si ara un cor aimant—és la nova guspira,
d'un nou incendi els cims s'abrandaran!*

I voleu dir que aquesta guspira no sou vosaltres?

REVISTA DE LA PREMSA

Separatismes

"El Dia Gráfico" (20 juliol) dedica els seus ecos a comentar l'aparició d'Acció CATALANA. Parangona la nostra publicació amb el "Poble Català" setmanari, i conclou que en aquest darrer hi havia més estètica i més dilettantisme i en nosaltres més doctrinarisme i, sobretot, més fe. Després fent una referència al comentari aparegut sota el mateix títol que el que desenrotllem, sospita que les nostres doctrines són tan difuses com les del vell "Poble Català".

Segons el redactor del "Dia Gráfico", donades les probabilitats per a Catalunya d'establir un pacte una vegada obtinguda la seva sobirania nacional, seria preferible no reconitzar el separatisme, ni teoritzar sobre possibilitats insostenibles. Si la tradició federativa de Catalunya és la bona, tant se valdria, segons l'anònim redactor, incorporar-la al nostre ideari.

En comentar la setmana passada l'article d'En Joaquim Montaner, pretenguérem fer una distinció, per ventura mal reeixida, d'una banda entre el separatisme d'Estat de les seleccions espanyoles i la tendència independentista del nacionalisme català, i, de l'altra, entre el separatisme separatista dels dogmàtics d'aquesta doctrina i el separatisme nacionalista de la majoria de patriotes catalans. No fèiem una afirmació sinó una distinció. No plan-

tejàvem un programa sinó que indicàvem una tendència.

"Acció CATALANA", entitat, té una orientació definida en les conclusions aprovades a la Conferència nacional. Tots els inscrits a la seva organització accepten des de llur ingrés la doctrina que s'hi conté, les derivacions pràctiques que n'advindran i llurs darreres conseqüències.

Els incrits a "Acció CATALANA", homes de fe i d'honor, no n'enteboliran l'actuació amb llurs punts de vista acceptats a priori. Juraments sota la bandera de la Pàtria, no tenen altra daler que elevar aquesta bandera al rang de les altres banderes que simbolitzen les nacions lliures del Planeta. No hi ha per a ells més Pàtria que Catalunya, ni més sobirania que la que li donarà la seva constitució estatal.

Cadascun particularment o com a membre d'altres organitzacions polítiques o socials, podrà sostenir un criteri determinat sobre aquelles qüestions que no afecten a la puresa del principi nacionalista català. Mai aquell criteri no ha d'ésser exposat entre nosaltres amb un afany de proselitisme perquè no és de la nostra incumbència. Al contrari: és en aquelles organitzacions polítiques on els inscrits a "Acció CATALANA" han d'aportar els principis que han motivat la seva creació.

La llibertat de la Pàtria no es condiciona. La lluita per a l'obtenció d'aquesta llibertat demana soldats que s'incorporin en el cos mobilitzat simplement com a tals. Sabem que amics nostres, molt afectes, mantenen determinats criteris federatius, esbossen col·laboracions factibles o descobreixen per a l'esdevenidor de la nostra col·lectivitat belles perspectives d'expansió. Però tots ells, a dins els nostres rengles, són súbdits del mateix cabdill ideal: Catalunya. I en pugnar per la seva renacionalització i per la seva llibertat no ho fan pas per facilitar la realització de llurs vistes particulars. Aquestes no són pas per a ells una determinant de llur concepció intel·lectual sinó una determinant de l'evolució nacional de Catalunya.

Extremistes

En algunes fulles periòdiques o en ingènues proclames d'exilat es vanten llurs redactors d'una extremitat nacionalista que, a primer cop d'ull, fa vacillar el convenciment de les nostres pròpies exigències patriòtiques. Una segona lectura, però, atenta, descobreix sota aquesta extremitat patriòtica, lògica com a tal, altres extremitats sospitoses i fins i tot desercions a la veritat de la doctrina nacionalista.

La idea patriòtica, el sentiment nacional, és per al cor ben nat, irre-

sistible. S'ha dit que la idea de pàtria era forta i justa i que quan el patriotisme, sota les ventades del perill, esclatava en flames abrandadores, creava el contagi de l'abnegació. El sentiment de pàtria catalana, la idea nacional entre catalans, la fe en els destins de Catalunya, viuen en el sector més selecte del nostre país amb una consciència cada dia més depurada. A estendre aquest contagi, a avivar la fe patriòtica tendeixen les propagandes dels agrupaments nacionalistes i, sobretot d'"Acció CATALANA". I si també, com ha estat dit, el patriotisme d'un poble dona la mida exacta de la seva força vital, l'afany d'acréixer aquesta vitalitat, símbol de la nostra grandesa, crea l'aglutinant dels patriotes íntegres, extremosos.

Doncs, puix que situem aquesta idea i aquest sentiment a Catalunya, envaïda pels quatre costats per forces adverses que no solament amenacen les seves qualitats autòctones sinó que la tenen travada, dominada, amb importants sectors del país vençuts o lliurats a les maniobres del Poder detentor, no cal dir com el sector que entre nosaltres manté viva la consciència nacional, s'exalta, s'exaspera i és lògicament extremós. Endut de generós daler, propaga intermitentment un esperit d'ofensiva i procura unir totes les forces del país en un feix sagrat, agressiu.

Tot nacionalisme és, doncs, combatiu, extremós. Un nacionalisme pacífic no es comprèn. Possessionat de la idea de pàtria, el poble es llença al combat per a retornar-li els atributs que la fan sobirana. Aquells als quals l'extremositat nacionalista els espanta no estan en possessió de la idea ni del sentiment de Pàtria. Qui sent la pàtria, i sobretot als moments lúcids de sentir-ne l'esclavitud i l'abnegació, serà extremós. En el cas contrari és fatalment d'aquells qui han estat asenyalats per comprar les dolçors del viure amb l'or que han cobrat per mantenir el país en les vergonyes d'una subiecció.

Però hi ha uns altres pretesos extremosos, vulgarment, extremistes. Devegades ni es diuen patriotes: es diuen simplement extremistes, van sempre més enllà. El patriotisme i la doctrina nacionalista són una disciplina; limiten doncs la individualitat de llurs adeptes. El pretès extremista defuig tot sovint aquesta disciplina i si transitòriament s'hi avé, és per cobrir la seva extremitat amb la sagrada bandera que aixequen els patriotes. Per a aquesta categoria d'extremistes la independència de la Pàtria és rarament un fi.

A dins d'aquesta categoria i com a un matís entre nosaltres característic pertanyen aquells amb els quals és freqüent el sostenir un diàleg com el que per exemple relatem:

Ens trobem dialogant sobre catalanisme el pretès extremista i nosaltres. Li exposem la nostra fe en la causa de l'alliberament de Catalunya i reclamem per al nostre país la sobirania nacional. El pretès extremista, gairebé sempre endut en la conversa d'un partit pres violent, us diu que ells va més enllà. Remarquem nosaltres aleshores que pugnem aiximateix per la constitució estatal de Catalunya. Ell, extremista, va també més enllà. Li accentuem les característiques independentistes de la nostra concepció nacionalista: encara va més enllà. A darrera hora us llença a la cara el mot República. Ell vol per al nostre país la República. Fet i fet hi consentim. Però davant el nostre consentiment reclama com a única forma de govern la República. Al moment es fa palès el dualisme entre ell i nosaltres. Per al pretès extremista la Pàtria i la República no tan sols són equivalents sinó que la primera condició la segona. Açí se sospiteu en el seu nacionalisme una duplicitat. Al capdell, però, consentiu novament i intenteu afalagar el patriotisme del pretès extremista exposant-li a dins la més estricta disciplina nacional, una vasta perspectiva d'expansió, fixant els límits territorials de la Pàtria fins allà allà on l'esguard i la bandera reials es fixaren en temps gloriosos.

El pretès extremista, però, continua anant més enllà. És que una vegada proclamada la nostra República—ens diu—ajudarem els nostres germans de Castella a redimir-se proclamant llur República.

Aleshores, claudiquem: Realment tan enllà, ens manca esma per arribar-hi.

Rosselló, Provença i Bretanya

A la secció Fonts i documents reprodueix els fragments d'una lletra escrita per En Frederic Mistral, nebot, com a resposta a un article sobre les "Bases lògiques d'una restauració provincial". Aquests fragments els tradueix d'una revista de Perpinyà, *La Tramuntana*, la qual a la vegada l'extreu de la *Revue méridionale*. Per bé que hi ha una diferència notòria entre l'ideari provençalista i la intensitat d'aquest moviment, i l'ideari i el moviment català, entre la situació de Provença davant França i la de Catalunya davant Espanya, és remarkable la depuració de la terminologia patriòtica i l'adopció d'un lèxic polític definit. Bretanya, que per boca d'una selecció dels seus patriotes ha fixat amb una claredat exemplar la situació veritable dels pobles incorporats a França, té molt més avançada que no pas Provença l'estructuració d'una doctrina nacionalista. Alguns patriotes provençals comencen

de fixar-hi llur interès i es complauen remarcant-ne les afirmacions essencials.

Aqueixos moviments cal reconèixer que són coneguts per nombre limitat de francesos i que llur influència, ara per ara, no és molt notable en la política general del país. Els remarquem només per l'interès que tenen per a nosaltres els moviments similars, per les coses que hi podem aprendre i per les rectificacions que ens poden suggerir.

Interessa també que sigui una publicació del Rosselló la que aplaudeixi unes notables afirmacions patriòtiques provençals, provocades per una magnífica doctrina nacionalista bretona.

Bells comentaris

Han aparegut a *Alt Empordà*, de Figueres (15 juliol), sota la signatura d'unes inicials intel·ligents. Fan referència als actes regionalistes de celebració recent. Quan se llença el nom de Catalunya, quan s'hissa la bandera commouen. Per això.

"Per a provocar a Catalunya un acte superb de color i de vibració o una manifestació solemne d'estratègia política, han d'acudir forçosament a invocar el nom sacratíssim de Catalunya".

Molt cert. Heu's ací, però, una tàctica riscada, heu's ací un perill. Si només el nom de pàtria a flor de llavi, o la seva santa bandera voleiant dona enardiment als cors generosos dels fills de Catalunya i els fa moure i els aplega quantes d'ocasions propícies per al polític tortuós, per al fals patriota adulador i per al demagog professional de fer mobilitzar els cànids estols!

"L'actualitat a Catalunya ha d'ésser sempre nacionalista puix que es respira en l'ambient, en la llum i en la ventada; el nacionalisme és una cosa objectiva, que fuig de tota definició personal i s'imposa en tota manifestació col·lectiva.

"Per damunt dels parlaments que s'hi pronuncien i de la filiació que s'hi donà, en el banquet dels 8.000 coberts de la Lliga regionalista triomfava l'esperit del Nacionalisme en l'espectacle mateix de la festa. Si n'haguéssim borrat el nom de Catalunya i la fórmula,—que ara no volem judicar,—per a donar a la nostra terra la seva llibertat íntima, l'espectacle aquell no s'hauria produït"

Els inscrits a la Conferència no són considerats, per aquest fet, inscrits a Acció CATALANA. Cal trametre una sol·licitud d'ingrés.

Massa d'optimisme en aquestes apreciacions. Potser sense el nom de Catalunya damunt la minuta no s'hauria aplegat tanta de gent: hi consentim. Però, quina interpretació donen en aquests actes al nom de Catalunya aquells que hi concorren? Què és per a ells Catalunya? Quina aspiració simbolitza? Quina deformació del sentiment de Pàtria no representa per a molts de subordinats aquell nom "sacratíssim"?

"Esmentem també que el mot d'ordre de la festa de la Lliga fou el mateix que pronuncia Prat de la Riba: la santa Continuitat. Però la santa Continuitat en el Nacionalisme la caldria establir només que en l'essència de l'ideal que és categoria i no és anècdota; però seria equivoccat l'establir-la a ultrança i la persistència extrema pel primer camí que s'errés".

Que bé podria ésser el d'un laberint o el d'un dèdal deliberament creat. Per això el senyor J. M. continua comentant magníficament:

"La santa Continuitat que Prat de la Riba llegava a les generacions noves, que ell havia educat amb el seu exemple i la seva paraula, no significava pas una continuïtat de les anècdotes ni de les tàctiques, fàcils a la facècia aguda o al desengany enervador. La santa Continuitat l'establí només que en l'essència del Nacionalisme, transportada de generació en generació a través de la flama sagrada de la vocació i de l'entusiasme, com aquesta llengua que parlem, que és la suprema categoria del nostre esperit patriòtic, que es filtra dintre l'ànima de les noves generacions d'una manera que s'escapa a totes les anècdotes del Nacionalisme polític, perquè és la mateixa ànima de Catalunya".

Molt d'acord. D'ací l'organisme patriòtic constituït sota el nom d'Acció CATALANA per al qual la santa Continuitat no és solament una persistència, sinó una perseverància, no pas en el sentit

"Clos, hermètic, tossut i pacient".

de perseverar en una mateixa tàctica, sinó en el de la intensitat de l'ideal. La tàctica, és cert, ha d'ésser camí paral·lel als ensenyaments de la realitat, per bé que aquesta sigui dura i trista.

"I tant de bo que, si un dia s'esdevé, es pogués organitzar aleshores la resistència amb la relativa facilitat amb què s'organitzen banquets de 8.000 coberts".

Tant de bo... però, serà "a l'abast de totes les comoditats"?

NOTICIARI D'ACCIÓ CATALANA

A Vilanova i Geltrú

Visitaren aquesta ciutat per a propagar l'ideari d'"ACCIÓ CATALANA" els senyors Manuel Massó i Llorens, Francesc M. Masferrer i Joaquim Juanola. L'acte, important, tingué lloc a l'edifici del "Centre català".

Presidí En Pau Soler, president del "Centre" el qual amb breus paraules saludà els conferenciants manifestant que aquella entitat ha obert sempre les seves portes a tota propaganda nacionalista. Desitjà per a "ACCIÓ CATALANA", la sort més bella. Cedí la paraula al conseller municipal d'aquell ajuntament.

En Jaume Martorell, el qual digué que en convocar-se la Conferència nacional catalana, s'hi va inscriure tot seguit, assistint a les sessions on se discutiren i aprovaren les bases d'actuació patriòtica, identificant-se amb l'esperit que regnà en aquelles deliberacions i amb la finalitat de l'entitat que en nasqué: ACCIÓ CATALANA. Renovà la seva adhesió entusiasta a aquesta entitat per entendre que és ella la força patriòtica que en els moments actuals presenta més garanties per emprendre el camí definitiu de la renacionalització i alliberament de nostra Mare Pàtria.

Parlà a continuació el senyor Juanola qui féu una esquemàtica ressenya del moviment nacionalista català. Evocà com d'ençà de les anyades d'haver perdut Catalunya la consciència de la seva nacionalitat, després del moviment renaixentista en el qual col·laboraren els poetes amb llurs cants evocadors i els primers petits cenacles de catalanistes, el nacionalisme militant ha passat per varies etapes, diverses en llur intensitat, matisades pel domini de determinats sectors. Del regionalisme estricte a l'autonomisme i d'aquest al nacionalisme íntegre segons l'ideari proclamat a la Conferència nacional catalana, l'evolució del catalanisme des dels seus començos a la seva plenitud es fa visible. Remarcà com en aquella assemblea hi prengueren part elements procedents de tots els grups catalanistes per tal com les portes s'obriren a tothom.

Explicà les causes per les quals elements precedents de la Joventut de la Lliga regionalista prengueren part a la Conferència, motivades per llur

disconformitat amb la política de col·laboració centralista desenrotllada d'alguns anys ençà. Afudí als tràfecs desenrotllats per a aquestes col·laboracions i al mancadament per part dels caps dels partits espanyols a llurs promeses d'atendre a la resolució del nostre problema nacional. Esmentà la disconformitat amb aquesta política regionalista de l'element nacionalista que aleshores integrava la Joventut del partit, palesada en raonades protestes davant els seus directors. Noves col·laboracions motivaren la separació definitiva dels nostres amics seguint el procés que tothom coneix i renovant llur adhesió a la Conferència nacional i a la concreció militant que en resultà sota el nom d'"ACCIÓ CATALANA".

Seguidament l'orador donà unes dades breus sobre què cosa és aquesta entitat i què cosa es proposa: la intensificació de l'ideari nacionalista a tots els ordres i estaments i en els múltiples aspectes de la vida catalana fins a atènyer que la immensa majoria del nostre poble se senti íntegrament patriota, en el qual moment, l'hora del combat decisiu haurà arribat per a l'obtenció de l'ideal sagrat que ens agermana.

El senyor Masferrer, digué que així com a l'antiguetat quan els exèrcits que a les ordres d'Atila conquistaren Roma, en arribar a les portes de la ciutat i en sentir el cansament de l'esforç realitzat s'esvaïren davant la perspectiva de l'esforç que mancava, el guerrer que els acabdillava els estimulà presentant-los com d'abast imminent la possessió de la ciutat i de l'imperi, així també en la lluita patriòtica actual per a l'obtenció de la llibertat de Catalunya, cal estimular-los amb la perspectiva d'aquesta llibertat com a imminent, si sense retre'ns pels desenganys ni pel cansament sabem realitzar nous esforços definitius. Rememorà les fetes més cabdals de la història de Catalunya, evocant-ne les grandeses, assenyalant-ne els punt febles perquè ens servissin d'esperó i d'experiència. Catalunya està destinada a la realització de noves empreses continuació de les que donaren glòries als nostres avantpassats. Terminà advocant perquè l'hora de l'adveniment de la llibertat sigui propera i recomanà el cultiu de les virtuts que per a l'esforç darrer cal

que els catalans posseeixin unànimement: l'heroisme, l'abnegació i el sacrifici.

El diputat per la Mancomunitat senyor Massó i Llorens, manifestà que la seva situació i la del seu company senyor Bassols en nom del qual també parlava i el salut del qual duia per als oients, era ben delicada. D'ací que procuraria ésser clar i franc en les seves paraules per tal que llur situació, definida, no permetés equívocs.

Explicà els motius pels quals els elements de la Lliga regionalista que avui cooperen a l'obra d'ACCIÓ CATALANA, prengueren part a la Conferència nacional que en provocà la constitució. Féu notar com abans de la seva celebració i, per tant, no sabent ningú què en sortiria, la C. d'A. P. de la Lliga publicà una declaració per raó de la qual, aquells qui pertanyessin a la seva organització i assistissin a la Conferència votant-ne les conclusions, havien de considerar-se exclosos de la seva disciplina. Ell, per creure que complia un deure de patriotisme, concorregué a aquella Conferència i prengué part a les seves votacions que s'hi celebraren, acceptant amb les seves conseqüències l'anatema llençat.

Digué que d'ençà del fracàs de la política de col·laboració i de les campanyes pro Espanya gran, estava disconforme amb la trajectòria seguida per la Lliga per tal com per als catalans només hi ha una pàtria, Catalunya, i una grandesa, la de Catalunya. Digué que per l'experiència adquirida és evident que la solució del nostre plet nacional no s'obté pas en un moment d'efusió. D'ací la constitució d'ACCIÓ CATALANA i el seu ingrés a la mateixa.

Detallà la finalitat d'aquesta novella organització, la missió de la qual és quotidianitzar el nostre plet, fer-lo viure a tots els indrets i estaments de la Pàtria, disciplinar el sentiment per fer-ne una força irresistible, donar a cada català consciència del seu estat de subjecció ciutadana, fer néixer en fi, una passió catalana que en un moment donat pugui promoure l'aixecament sagrat que ha de portar-nos a la victòria. Remarcà com ACCIÓ CATALANA ha obert les portes a tothom, sense ningú; només éssent nacionalistes acceptant-ne els deures que se'n segueixen, adoptant les conclusions de la Conferència nacional i complint a cada moment com a home d'honor, tots els catalans, homes i dones, caben a dins els rengles d'aquesta entitat.

ACCIÓ CATALANA no s'ha pas constituït per fer obra negativa, per la qual cosa cal desenganyar els enemics de Catalunya i els traïdors que conviuen entre nosaltres de llurs esperances de vence'ns per la divisió. Davant llur, entre patriotes, catalans de cor, el front únic es contitueix automàticament.

Per acabar, féu algunes remarques d'interès per la política local i propugnà l'agrupament de tots els catalans sota la bandera que ha de dur la Pàtria a la seva llibertat.

Tots els oradors foren aplaudits i, en els fragments de més ardència patriòtica, ovacionats.

Bella diada, doncs, la de Vilanova i Geltrú.

A Ripoll

El primer gran acte de manifestació nacionalista

La vibració que ACCIÓ CATALANA es proposa de mantenir entre els nacionalistes catalans ha de trobar un dels més eficaces motors en els grans aplecs que s'aniran celebrant normalment, periòdicament, a totes les contrades de la nostra terra. El patriotisme, com a flama que és, necessita el contacte per propagar-se.

El primer d'aquests grans actes es farà el dia 27 del mes que ve, darrer diumenge d'agost, a la vila de Ripoll. Convinguem que el lloc no podia ésser triat amb major escaïença. Ultra el de la seva catalanitat, li dóna per dret propi la preferència: el del Monestir, que guarda les cendres del comte Jofre, fundador de la Nació catalana.

El programa de la solemnitat és ja acordat en principi. El compondran diversos actes, que anirem anunciant oportunament. Un d'ells tindrà una estreta relació amb el fet històric que abans havem al·ludit. I hi haurà, és clar, un gran mitíng, en el qual parlaran els més prestigiosos oradors de la nostra entitat.

Com a resultat pràctic de les festes de Ripoll, es constituirà solemnement en aquella comarca la primera Delegació d'ACCIÓ CATALANA.

Els organitzadors d'aquest gran acte treballen ardidament per al seu més complet èxit, trobant arreu un vivísim entusiasme. Tots els nuclis nacionalistes de la rodalia han promès assistir-hi, i, a Barcelona, es parla ja de demanar un tren extraordinari.

N'anirem parlant.

La "Gasetta municipal" en català

Per iniciativa dels regidors de l'Ajuntament de Barcelona inscrits a ACCIÓ CATALANA, la Gasetta municipal per acord unànime de la Comissió central, sortirà d'ací avant en català.

El primer número corresponent a 6 de juliol, per la seva presentació acurada i per la seva correcta redacció palesa novament que és l'amor a la Pàtria allò que entre nosaltres desvetlla un esperit de ciutadania veritable. Fer una cosa en català per a aquells qui estan posseïts d'amor a Catalunya és fer-la simplement bé.

Molt vasta és la feina a realitzar en aquest sentit a les corporacions oficials de Catalunya. Vasta és també la que cal realitzar a les corporacions particulars. Els nostres amics del Consistori barceloní que han propugnat per la publicació en català de la Gasetta són els que vénen més obligats a propagar en tots els ordres de la vida municipal la catalanització en els més petits detalls de les activitats que desenrotlla.

Els nostres amics que intervenen en altres corporacions oficials ciutadanes o foranes, o simplement en corporacions particulars sigui quina sigui l'activitat que desenrotllin, vénen obligats a portar-hi el mateix esperit. Car és aquest intervencionisme patriòtic aquell qui es deriva de l'orientació assenyalada a la Conferència nacional: l'activisme patriòtic, l'activisme nacionalista, l'activisme català.

FONTS I DOCUMENTS

D'UNA "LLETRA SOBRE LA RESTAURACIÓ PROVINCIAL

"Ja no és hora aquesta de vanes declaracions sense consistència ni medulla. Cal afirmar altament i ardidament les nostres vistes de federalistes i les nostres voluntats d'acabar. Cal, sobretot, situar-se per a propagar les nostres idees per tots els mitjans, en tots els medis, amb el fi que ben aviat les nostres províncies no siguin més "esclaves i doblegades sota un jou anònim i tan llord que cedeixen sota

la càrrega". Sí! "La profecia mistraïllana es realitzarà". Sí! "L'hora de l'autonomia és arribada".

...No he de recercar pas a l'història els factors de la centralització ultrancera que sofrim. Del punt de vista d'Oc Francese I (edit. de Villers-Cotterets), Richelieu, la Revolució francesa i Napoleó es valen. No he de demanar-me tampoc cap a quin règim em decant com devent a priori, per funció o necessitat, escaure millor amb les nostres aspiracions pròpies i no he de consultar pas les noves preferències personals. A l'eix de la política provincial, de conformitat amb la política mistraïllana (que cal recercar sobretot a la col·lecció d'Aioli) no admetré enterament sinó el règim que ens donarà el màxim de llibertats. Jo dic, doncs, sota la meua responsabilitat personal de membre d'una associació i tenint la meua concepció del rol del Felibratge, que el Felibratge hauria de poguer canviar la forma de govern i he indicat també que tal asserció de lleialisme governamental del capoulié potser no és molt ortodoxa. Per què serveix el declarar que no volem ésser els manobres de la capital i que reclamem l'autonomia i el respecte, si declarem solemnement "que el felibratge no canviarà ni vol canviar la forma del govern?" Hauria de voler i hauria de poder. El mateix raonament tindria si un rei ens governava o un emperador. Els nostres pares no hi posaven pas tants de compliments i Mistral sabé glorificar aquells qui "sentint el dret amb ells sabien deixar el rei de part enfora".

Crec, doncs, que damunt el pla de les llibertats meridionals hom pot establir una mena de breviarí de política provençal, per a mi provençal, de política meridional, per a mi meridional, de política provincial, per a mi federalista.

"La política provençal no s'assembla en res a la política, pura o no, dels polítics. Els punts principals que escomet son: 1. "El manteniment de la llengua d'Oc en el poble meridional, el seu ensenyament a les escoles de tota mena a costat de la llengua francesa; la conservació dels usos, de les tradicions, dels costums de cada indret, tot ço que fa l'esperit particular d'un país, d'una ciutat, d'una vila, per comptes d'aquest nivellament d'orats empantanegador; 2. "La conquesta de les llibertats i franqueses comunals que ens han estat preses, malgrat del pacte d'unió conclòs

entre França i Provença, fa 400 anys; 3. "La descentralització administrativa a profit de les grans regions que la natura indica a França."

Si fins ara el felibratge ha romàs a la teoria, ha arribat l'hora de passar a l'acció. Ja no havem d'aconhortar-nos més cridant "Volem això". Cal fer a l'instànt el que és necessari per a tenir-ho.

El federalisme és l'esperança de demà. La famosa teoria dels drets dels pobles i de les llengües pot ésser, en tots els casos, oposada al poder central que l'ha declarada excellent en l'aplicació dels seus preceptes a les... nacions oprimides i no vol escometre la realitat que podria i hauria d'ésser aplicada a les províncies, pols de nacionalitats. Serà l'honor de Bretanya l'haver fet sentir la veu de les seves aspiracions en aquesta ocasió. Nou bisbes o arquebisbes, un cardenal, consells generals, municipals, totes les associacions i grups bretons, els senadors i diputats de Bretanya, sense distinció d'opinió, sis diaris i revistes bretones i molts mils de patriotes bretons digueren ben alt allò que volien i que hi havia en el clos de les fronteres de França, oprimits. Per a salvar l'honor del Felibratge, el meu venerat mestre el Germà Savinià adreçà una lletra als bretons, on, en la seva qualitat de delegat del consistori per a les qüestions afectes a l'ensenyament, declarava que els meridionals s'ajuntaven als bretons i on definia el que nosaltres reclamem també.

Sí, podem i havem de dir-ho, El pacte ha d'ésser sagrat; no hi ha, no hi pot haver prescripció. Provença s'ha donat a França "no com un accessori a un principal" ans com un principal a un principal tot reservant la seva llengua, els seus costums, les seves llibertats. El contracte ha estat violat durant segles. És una raó perquè ho sigui sempre, encara, demà com ahir i avui? No!

D'altra part, no oblidem que les llibertats no es demanen, sinó que es prenen; que el Poder central no atorga a grat seu—sigui quin sigui—sinó allò que hom és prou fort per a prendre's (vegeu l'exemple d'Alfons XIII; cara a cara dels catalans i la llei de Mancomunitat que els concedí al moment que els catalans se l'anaven a atorgar). No oblidem pas els esdeveniments de 1907 i les seves repercussions (el Govern obligat, davant l'aixecament dels viticultors, en prometre la llei sobre

la repressió dels fraus). No oblidem pas que aquest aixecament en massa fou fet sota els plecs de la bandera del Llenguadoc que Ferroul, alcalde socialista, féu hissar a l'alcaldia de Narbona en lloc de la bandera francesa. Això volia dir: "Nosaltres som llenguadocians, primer. París, atenció!" I París comprendé i capitulà.

Caldria, doncs, que totes les voluntats del Migdia estiguessin agrupades i que s'aliessin a les dels Bretons, Flamencs, Alsacians, Lorenesos, per a tenir probabilitats de reeixir. L'acord sobre un pro-

grama, les grans línies del qual serien conegudes, és realitzable.

Serà només quan les llibertats hauran estat arrancades o reconegudes, que cada província s'organitzarà a grat seu amb l'assentiment del Poder central o malgrat seu, segons els casos.

.....

La raça dorm, no és pas morta. Al senyal més lleu, desvetllarà. Desvetllem-la una vegada per totes.

FREDERIC MISTRAL, *nebot*".

INFORMACIÓ

Una política realista

Sota aquest títol "La Revista" (1 juny) publica el següent article:

"S'ha reunit la Conferència nacional catalana. Gent de tot arreu de Catalunya ha col·laborat en una obra de clarificació, d'estructuració. L'intent d'apuntar en unes conclusions de pura doctrina nacionalista ha reeixit, i res pot satisfere-nos tant com aquesta actitud intel·ligent dels nostres patriotes.

Mai com ara era tan precisa l'aplicació d'una llum filosòfica que aclarís i desfés la barreja que pudreix el nacionalisme català. Una política realista, una política de sinceritat, era del tot necessària. Creiem que, per sort, la Conferència nacional n'ha estat el primer gran pas. Mai més d'ara en avant no podrà confondre's nacionalisme i regionalisme, mai més no ens enganyarem ni alçarem utopies al damunt d'aquest engany.

Amb la Conferència s'ha clos un primer període de la història del nostre moviment renaixentista. Temps a venir, quan despassionadament s'observi el panorama d'aquests darrers anys i la bona intenció sigui presa com un important element de judici, podrà mesurar-se estrictament el que signifiquen Prat de la Riba i la Lliga regionalista en la nostra història moderna. Ara, no. La millor tàctica és girar la cara a aquella política de convencions i encarrar-se humilment i noblement amb el nostre magne problema previ.

La Conferència nacional catalana ha senyalat unes conclusions clares i radicals que només poden ésser acceptades per un nacionalista. Un regionalista català, que veu en la grandesa de Catalunya un medi de fer la plenitud d'Espanya, rebutjarà els acords de la Conferència. I així acabarà la nefasta confusió que iniciaren els senyors Prat de la Riba i Duran i Ventosa,

que ha dut a la crisi actual del nostre problema.

Aquesta confusió no és més que un seny de la tàctica que el catalanisme ha seguit des dels començos de segle i que ha rebut un cop mortal amb la Conferència: arrellegar gent sigui com sigui, simular una majoria nacionalista, instaurar a correcció una cultura autòctona, aparèixer en fi davant d'Espanya com la única representació autèntica de Catalunya plenament recobrada i conscient de la seva personalitat. La crisi actual no és sinó el trist resultat d'aquesta tàctica. Espanya no s'ha deixat enganyar; només uns catalans ingenus, els més apartats precisament de la Lliga, han edificat sobre aquesta falsa premissa les seves utòpiques volences. Cal reconèixer el fracàs d'aquell procediment. La nota més trista de la Conferència nacional (la única nota trista, potser) no eren els crítics i les imprecacions que uns nacionalistes llençaven als altres. El més trist era aquella esmena on es demanava a En Rovira i Virgili que tregués de les conclusions de la seva ponència un paràgraf on s'afirma que Catalunya "no ha arribat a un grau suficientment alt de saturació patriòtica", per creure'l pessimista. Equivocació lamentable! Tot l'optimisme, tota la confiança, totes les esperances que podem posar en un moviment nacionalista han d'ésser a base d'una sinceritat inicial. Havem de reconèixer que els nacionalistes som a Catalunya una minoria, havem de convenir que falta molt a fer. Si un nacionalista n'és, veritablement, davant d'aquestes manifestacions es mourà.

Només una política realista pot salvar Catalunya del seu actual ajupiment. Saludem la Conferència nacional catalana com a gloriós inici d'aquesta política.

TOMÁS GARCÉS...